

U C H W A Ł A Nr 280/XXV/05

Rady Miasta Milanówka

z dnia 16 czerwca 2005r.

w sprawie: **przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Milanówka na lata 2005-2010**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.Nr 142, poz. 1591 z 2001 r. z późn. zm.) art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.Nr 64 poz.593 z późn. zm.) – **Rada Miasta Milanówka u c h w a ł a, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Gminną Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Milanówka na lata 2005-2010 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Milanówka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Milanówka

Wojciech Wlazło

Załącznik do:
Uchwały Nr 280/XXV/05
Rady Miasta Milanówka
z dnia 16 czerwca 2005 r.

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MILANÓWEK
na lata 2005-2010**

CZERWIEC 2005

1. CZĘŚĆ

WSTĘPNA	s.3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	s.4
1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE	s.6
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU	s.10
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	s.11
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	s.27
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	s.28
2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	s.30
2.3. KWESTIA OPIEKI NAD DZIECKIEM	s.36
2.4. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	s.38
2.5. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE	s.45
2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI	s.46
2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	s.47
2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	s.48
2.9. ANALIZA SWOT	s.52
2.10. ZASOBY UMOŻLIWIĄJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW	

SPOŁECZNYCH	s.
60	
2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	s.67
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	s.69
3.1. MISJA	s
	.70
3.2. CELE STRATEGICZNE	s.71
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	s.81
4. UWAGI KOŃCOWE	s.84

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na równych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących

w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

Oprócz wymienionych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, a nawet budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. W 2003 r. powołany przez Prezesa Rady Ministrów Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu, a także za niezbędną uznaje się również partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Są to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE

„Wartość” to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania oraz cenne i dobre. Człowiek, budujący swój system wartości, pewne wartości eliminuje (odrzuca jako zło, czyli traktuje jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Według S. Nowaka, przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej: stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych rozmaitych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m. in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest – wprowadzony przez S. Ossowskiego – podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb.

Zasady, które są najczęściej wyrażane bądź realizowane w polityce, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy**

Przejawia się ona w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. **Zasada przezorności**

Oznacza ona, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.

3. **Zasada solidarności społecznej**

Najczęściej rozumiana jest jako przenoszenie konsekwencji, a niekiedy utożsamiana także z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

4. **Zasada pomocniczości**

Oznacza ona przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. **Zasada partycypacji**

Wyraża się ona w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

6. **Zasada samorządności**

Stanowi ona realizację takich wartości, jak wolność czy podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

7. **Zasada dobra wspólnego**

Przejawia się ona w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

8. **Zasada wielosektorowości**

Polega ona na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z powyższych zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kierunkować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym.

Są to przede wszystkim:

- poprawa położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

W polityce społecznej Unii Europejskiej, co nie jest bez znaczenia z uwagi na nasze przystąpienie do tej struktury, podstawę wszelkich działań stanowią działania związane z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, powszechnością prawa do zatrudnienia i wykształcenia, wreszcie stworzenie systemu zabezpieczenia społecznego. Powyższe wartości i zasady służą jako fundament do budowy dokumentu, wskazującego problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym.

Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa,
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych oraz nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu oznacza on przeciwieństwo pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, że „źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa: w mechanizmach życia zbiorowego (...) mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową (...) również międzynarodową”.

Mechanizmów powstawania problemów (kwestii) społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa,
- gwałtowna zmiana społeczna,
- opóźnienia kulturowe,
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania,
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych,
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych,
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych,
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk,
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna,
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych,
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna – czyli działania wspólnotowe na zasadach dialogu, wzajemności i równo-rzędności – której celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, a w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokumenty programowe, które wskazywać będą podstawowe kierunki działań samorządu lokalnego, należy przypomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła konstruktorom dokumentu jako fundament pomocy: wspieranie rodziny jako najważniejszej komórki społecznej jest naczelnym przesłaniem niniejszego dokumentu. Zatem od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych) prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła na zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii na najważniejszych jej etapach: od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Milanówku przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców naszej gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by ich nie powielać, ale wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną.

1.4.1. NARODOWY PLAN ROZWOJU NA LATA 2007-2013

Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007-2013 jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Przygotowanie i realizacja NPR ma spowodować skuteczne włączenie Polski w kształtowanie Unii Europejskiej, której jednym z konstytucyjnych fundamentów jest zasada spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza ogromną szansę zmniejszenia naszego dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw. By

w pełni wykorzystać tę perspektywę rozwojową, powstaje Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013, który spaja wszystkie przedsięwzięcia o charakterze rozwojowym. Jest on koncepcją modernizacji polskiej gospodarki oraz propozycją takich zmian instytucjonalnych, które umożliwią tę modernizację. Wstępny projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005 r.

Misją NPR jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewnią: wysoki wzrost gospodarczy, umocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia, przy zapewnieniu wyższego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Wśród głównych zasad sprzyjających realizacji podstawowych wartości wymienia się:

- pomocniczość państwa – umacnianie samorządności terytorialnej i społeczeństwa obywatelskiego, przy zachowaniu autonomii i partnerstwa w relacjach między administracją państwową oraz strukturami samorządowymi i pozarządowymi;
- uznanie wykształcenia, wiedzy, informacji i kultury za fundament społeczno-gospodarczego rozwoju;
- politykę prorodzinną, która przyczyniająca się do wyższego poziomu dzietności, gwarantuje prawidłowy rozwój dzieci i promuje partnerski model rodziny;
- ochronę rynku i konkurencji;
- zapewnienie równego dostępu do sądu i ochrony konstytucyjnych praw;
- dialog obywatelski i partnerstwo społeczne;
- kształtowanie partnerskich relacji Polski z państwami demokratycznymi oraz jej uczestnictwa, w globalnej polityce i gospodarce.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 formułuje trzy cele strategiczne:

1. Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.

Polska gospodarka charakteryzuje się znaczącym potencjałem rozwojowym, ale też szeregiem strukturalnych zapóźnień i deficytów. Zagrożeniem jest na przykład wysoki i szybko rosnący poziom zadłużenia państwa. Rozwiązywanie zasadniczych problemów gospodarczych i społecznych

będzie możliwe jedynie pod warunkiem utrzymania wysokiego poziomu wzrostu gospodarczego.

2. Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia.

W 2004 r. polska gospodarka wyszła z okresu spowolnionego wzrostu i stagnacji. Można przewidywać, że tempo wzrostu zbliży się do poziomu 6%. Właśnie teraz niezbędne staje się podejmowanie procedur i uruchamianie przedsięwzięć, które umocnią mikroekonomiczne fundamenty gospodarki oraz utrwalą tendencję wzrostową.

3. Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Transformacja w latach 1989-2004 wiązała się z występowaniem negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Wysokie bezrobocie, pogłębiające

i poszerzające się ubóstwo, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, marginalizacja wielu wspólnot lokalnych i peryferyzacja niektórych regionów stanowi zagrożenie i przeszkodę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz staje się źródłem konfliktów społecznych. Jednocześnie zjawiska te ograniczają potencjał rozwojowy gospodarki i możliwości awansu cywilizacyjnego. Stąd rozwój społeczno-gospodarczy musi respektować m. in. zasadę zrównoważonego rozwoju. Miarami realizacji tego celu będą: zróżnicowanie poziomu dochodów i rozwoju regionalnego oraz dostępność komunikacyjna do regionów peryferyjnych.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 jest kontynuacją obowiązującego obecnie planu na lata 2004-2006.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Są one również zbieżne z celami polityki Wspólnoty Europejskiej

w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętymi w grudniu

2000 r. przez Radę Europy w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i UE o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum, są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez 15 krajów członkowskich w marcu 2000 roku. Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

PRIORYTETY ZAWARTE W NSIS

W zakresie realizacji **prawa do edukacji**:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

W zakresie realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;

- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.
- Jest to o tyle ważne, że bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej ww. 4 z 20 priorytetów odnoszą się właśnie do tej sfery działań.

•

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia:**

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu szerszego objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych:**

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej opieką;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu obywateli do informacji i poradnictwa.

•

•

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągnięcia integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych oczywiście kosztuje, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka określonych w prawie międzynarodowym i krajowym. Trzeba więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych ze względu na to, że ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego.

W przyjętym Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu oraz wspierające grupy zagrożone w działaniach umożliwiających równy start dzieci i młodzieży,
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia,
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia korzystających z usług społecznych świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy,
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmują się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie realizują ich założenia.
-
-

1.4.4. WOJEWÓDZKA STRATEGIA ROZWOJU

Ważnym dokumentem, który należy brać pod uwagę konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy, jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Autorzy dokumentu do generalnych celów długookresowych strategii województwa mazowieckiego zaliczyli:

- zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym,
- przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności,
- poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza,
- wydłużenie trwania życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie zasięgu chorób cywilizacyjnych i uzależnień,
- ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu,
- bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Natomiast do celów średniookresowych zaliczono:

- wzmacnianie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne,
- przyspieszenie procesów rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach,
- wzmocnienie istniejących i stymulowanie rozwoju nowych funkcji metropolitalnych Warszawy,
- aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych służąca likwidacji zapóźnień cywilizacyjnych i poprawie dochodów i warunków życia ludności,
- przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego,
- wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo-społecznych mieszkańców województwa mazowieckiego.

Powyższe cele są najistotniejszymi w aspekcie perspektywicznego kreowania wojewódzkiej polityki społecznej (rozumianej jako działania zmierzające do poprawy warunków życia ludności i coraz pełniejszego zaspokojenia jej potrzeb), w tym i pomocy społecznej (która jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych).

1.4.5. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ NA LATA 2004-2010 – ZASOBY POLITYKI SPOŁECZNEJ POWIATU GRODZISKIEGO

W 2004 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Grodzisku Mazowieckim opracowało dokument pt.: „Strategia rozwiązywania problemów społecznych z zakresu pomocy społecznej na lata 2004-2010. Zasoby polityki społecznej powiatu grodziskiego”. Opracowanie strategiczne dla powiatu składa się z opisu problemów społecznych oraz krótkiej charakterystyki infrastruktury społecznej.

Wskazano również powiatowe i gminne jednostki pomocy społecznej działające na terenie powiatu grodziskiego, a także instytucje i organizacje współpracujące i działające na rzecz dysfunkcyjnych grup społecznych. PCPR w Grodzisku Mazowieckim za podstawowy element działania przyjęło pracę socjalną oraz specjalistyczne poradnictwo rodzinne.

Zadania strategiczne wyznaczono w zakresie najistotniejszych zagadnień występujących na terenie powiatu grodziskiego, a dotyczą one:

- systemu wsparcia dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki,
- utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- utworzenia grup terapeutycznych dla młodzieży uzależnionej od narkotyków oraz dla ich rodziców,
- prowadzenia grup socjoterapeutycznych dla dzieci,
- objęcia pomocą osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi,
- utworzenia Rodzinnego Domu Dziecka i Rodzinnego Pogotowia Opiekuńczego.

Ważne miejsce w strategii zajmuje profesjonalna i dobrze przygotowana kadra pracowników, która będzie realizowała program. Realizacja strategii będzie uzależniona od stopnia zaangażowania w sprawach rozwiązywania problemów oraz potrzeb powiatowych i gminnych władz samorządowych, społeczności lokalnej, instytucji powiatowych i gminnych oraz organizacji społecznych.

Zadania na rzecz rodziny, dziecka i osób niepełnosprawnych powinny być realizowane przez wszystkie organy administracji rządowej, samorządowej z uwzględnieniem organizacji pozarządowych.

Zadania powyższe będą realizowane w miarę możliwości finansowych powiatu grodziskiego oraz pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

1.4.6. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA MILANÓWKA NA LATA 2004-2020

W celu sformułowania długookresowych celów rozwoju Milanówka i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, z uwagi na potrzebę określania zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich wykorzystywanie, a także w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia dla miasta Milanówka korzystnych warunków egzystencji i rozwoju, opracowano Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta. „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Milanówka do 2020 roku” jest dokumentem otwartym, który powinien być uzupełniany o nowe treści, pomysły i sposoby rozwiązywania problemów. Uchwalenie strategii nie zamyka dalszych prac, lecz otwiera kolejną fazę, polegającą na opracowaniu programów operacyjnych, weryfikacji i aktualizacji celów i priorytetów rozwoju oraz konstruowaniu wieloletnich planów inwestycyjnych miasta.

Celem nadrzędnym dla rozwoju miasta jest:

Utrzymanie i wzmacnianie dotychczasowego charakteru miasta.

W powyższy cel nadrzędny wpisują się niżej wymienione strategiczne cele długookresowe:

- modernizacja miasta,
- ekologia,
- kultura, turystyka, rekreacja,
- mieszkańcy,
- społeczeństwo obywatelskie,
- przedsiębiorczość.

W tych obszarach określono następujące cele strategiczne, a w ich obszarze cele strategiczne średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2020 r.:

1. Przyspieszenie działań modernizacyjnych Milanówka poprzez:

- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- modernizację i budowę dróg,
- wspieranie działań na rzecz rozbudowy i utrzymywania na wysokim poziomie technik informatycznych i infrastruktury informacji elektronicznej,
- modernizację oświetlenia ulicznego,
- wspieranie działań na rzecz utworzenia szybkiej komunikacji drogowej i kolejowej z Warszawą,
- modernizację sieci elektroenergetycznej,
- poprawę stanu sieci gazowniczej,
- rozwój budownictwa komunalnego,
- konserwację rowów melioracyjnych,
- poprawę estetyki zabudowań zwłaszcza obiektów objętych opieką konserwatora,

- zagospodarowanie terenów po upadłych firmach,
 - ograniczenie skutków podziału miasta przez tory kolejowe.
2. Ekologizacja działań władz samorządowych, biznesu i mieszkańców na rzecz zrównoważonego rozwoju miasta poprzez:
- opracowanie programu ochrony środowiska obejmującego ochronę istniejącego drzewostanu, terenów zieleni miejskiej, lasów oraz systemu hydrograficznego (rzeki, rowy, zbiorniki wodne) i gospodarka odpadami,
 - przestrzeganie zasad nadrzędności ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego miasta,
 - kształtowanie zagospodarowania przestrzennego (generowanie terenów budowlanych) zachowującego walory krajobrazowe miasta,
 - poprawę stanu małej architektury i terenów zieleni miejskiej na terenie gminy,
 - wprowadzenie stuprocentowej zbiórki, segregacji i utylizacji odpadów w mieście,
 - kształcenie świadomości ekologicznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
3. Rozwój funkcji kulturowej, turystycznej i rekreacyjnej miasta w oparciu o tradycję i historię poprzez:
- rozwój turystyki w tym kwalifikowanej,
 - budowę ścieżek rowerowych,
 - rozwijanie kultury informatycznej,
 - wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta i regionu,
 - nowe propozycje działań kulturalnych i edukacyjnych,
 - nowe publikacje dotyczące Milanówka,
 - dbałość o rozwijanie artystycznych zainteresowań dzieci i młodzieży,
 - rozbudowę bazy kulturalnej i sportowej,
 - promocję Milanówka,
 - kształtowanie wśród dzieci i młodzieży nawyków korzystania ze zdobyczy kultury,
 - wyrabianie zasad kulturalnego zachowania wśród dzieci i młodzieży,
 - integrowanie środowisk twórczych na rzecz współdziałania,
 - wymianę kulturalną z zagranicą w ramach umów pomiędzy miastami bliźniaczymi,

- organizowanie imprez cyklicznych np. Dni Milanówka, Festiwalu Inspiracji Chopinowskich, Kabaretonu, Koncertów Letnich itp.,
 - działanie na terenie miasta Forum Kultury (integrującego ludzi kultury, inicjującego działania).
4. Nieustanna dbałość o wysoki poziom życia mieszkańców miasta poprzez:
- wprowadzenie przyjaznych mieszkańcom połączeń komunikacyjnych z okolicznymi gminami,
 - intensywne wykorzystywanie funduszy Unii Europejskiej,
 - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców,
 - dalszy rozwój bazy oświatowej,
 - działanie na terenie miasta Forum Oświatowego (integracja nauczycieli na wszystkich poziomach nauczania, korelacja programów i wymagań, szkolenia),
 - podniesienie poziomu nauczania,
 - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - rozwój osadnictwa na terenie miasta,
 - modernizację infrastruktury mieszkaniowej miasta,
 - rozwój programu budownictwa społecznego,
 - doskonalenie pracy Urzędu Miejskiego,
 - poprawę stanu bezpieczeństwa w mieście,
 - zwiększenie zakresu usług specjalistycznych służby zdrowia,
 - obniżenie poziomu bezrobocia.
5. Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez:
- wspieranie działających na terenie miasta organizacji pozarządowych,
 - rozwój kontaktów międzyregionalnych i międzynarodowych,
 - integrację mieszkańców miasta i powiatu,
 - kreowanie dobrych stosunków sąsiedzkich,
 - wyeksponowanie bogatej historii miasta oraz walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
 - podniesienie samoświadomości i aktywności społecznej mieszkańców,
 - wprowadzenie systemu konsultacji społecznych z mieszkańcami,
 - rozwój systemu informacyjnego dla mieszkańców miasta,
 - opiekę nad organizacjami dziecięcymi i młodzieżowymi.

6. Rozwój nowych przedsięwzięć gospodarczych i wzmocnienie kondycji istniejących firm w Milanówku poprzez:
- poprawę koniunktury gospodarczej na terenie miasta,
 - opracowanie programu rozwoju przedsiębiorczości w mieście,
 - pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców miasta,
 - sukcesywne uzbrajanie terenów inwestycyjnych,
 - wprowadzenie doradztwa gospodarczego na terenie gminy,
 - przygotowanie oferty szkoleniowo-informacyjnej dla przedsiębiorców.

1.4.7. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY MIASTA MILANÓWKA NA LATA 2005-2013

W styczniu 2005 roku Rada Miasta Milanówka przyjęła dokument pt.: „Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) Miasta Milanówka na lata 2005-2013”. Istotą i celem tego dokumentu jest systematyczna i konsekwentna realizacja ustaleń zawartych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Milanówka na lata 2004-2020, by jak najlepiej (przy danych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych) zaspokajać zbiorowe potrzeby mieszkańców oraz stworzyć jak najlepsze warunki dla dalszego rozwoju gospodarczego, a także by wzrosła w otoczeniu ranga miasta związana w dużej mierze z inwestycjami komunalnymi w sferze:

- usług społecznych i mieszkalnictwa komunalnego,
- infrastruktury technicznej i zagospodarowania przestrzennego,
- ochrony walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Podstawowym czynnikiem wpływającym na skalę i tempo możliwości zaspokajania potrzeb społecznych oraz gospodarczych są ograniczone środki finansowe będące w dyspozycji władz miasta (budżet). Ta sytuacja wymaga racjonalnego (optymalnego) podejmowania decyzji o sposobie i kierunkach ich wydatkowania na cele inwestycyjne.

Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Milanówka na lata 2005-2013 jest dokumentem, w którym przedstawiono:

- zbiorcze ujęcie kluczowych elementów polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego miasta oraz usług komunalnych w odniesieniu do inwestycji komunalnych,
- priorytety inwestycyjne wynikające z ustaleń strategii (cele rozwoju i zadania realizacyjne),
- odniesienie kosztu realizacji WPI do wszystkich środków finansowych, które mogą być przeznaczone na ujęte w tym planie zadania inwestycyjne (źródła wewnętrzne i zewnętrzne).

Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Milanówka na lata 2005-2013 to z formalnego punktu widzenia dokument, który przedstawia listę wybranych zadań inwestycyjnych, ujętych w formie rankingowej, planowanych do realizacji w latach 2005--2013.

Konieczność coraz lepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców miasta Milanówka oraz ograniczoność środków finansowych będących w dyspozycji budżetu gminy wymaga racjonalnego (optymalnego) podejmowania decyzji o sposobie i kierunkach ich wydatkowania. To wymaga, aby decyzje dotyczące dalszego rozwoju miasta Milanówka nie były podejmowane w cyklu rocznym, co potocznie nazywa się „działaniem od budżetu do budżetu” lub kadencyjnym, lecz aby działania bieżące i średniookresowe wynikały z ustaleń o charakterze perspektywicznym.

1.4.8. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA MILANÓWKA

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest jednym z dokumentów wymaganych w przypadku ubiegania się o środki finansowe z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 (ZPORR).

W Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka (zgodnie z wytycznymi ZPORR) w syntetycznym ujęciu przedstawiono aktualną sytuację społeczno-ekonomiczną miasta, sformułowano założenia i cele rozwojowe, a także zaprezentowano lokalną strategię kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Zostały oszacowane spodziewane efekty planowanych inwestycji oraz ich wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą miasta. Wskazano także preferowane przez miasto kierunki zaangażowania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i środków własnych. W poszczególnych rozdziałach dokonano oceny różnych elementów sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, wykazano jego silne i słabe strony, oszacowano przewidywany popyt na poszczególne grupy usług, stosownie do zmian demograficznych i ogólnej koncepcji przyszłościowego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego miasta. Tym samym Plan Rozwoju Lokalnego będzie pomocny w koordynacji niezbędnych inwestycji komunalnych oraz racjonalnego ich usytuowania w przestrzeni i w czasie. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Milanówka jest komplementarny i zgodny z dokumentami określającymi politykę rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego miasta i jako taki powinien być rozpatrywany w odniesieniu do ustaleń przyjętych w:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Milanówka,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Milanówka na lata 2004-2020,
- Programie Ochrony i Kształtowania Środowiska Miasta Milanówka wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004-2011,
- Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Miasta Milanówka na lata 2005-2013.

Podsumowując, można stwierdzić, że Plan Rozwoju Lokalnego to kompleksowy dokument określający zintegrowaną politykę rozwoju miasta Milanówka.

1.4.9. POZIOM ZGODNOŚCI DOKUMENTU

Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze i realne programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by części działań nie powielać, ale wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Dokument strategiczny w części programowej musi być spójny z innymi materiałami strategicznymi, tak by działania wzajemnie nie znosiły się, ale uzupełniały. Podstawowym zakresem spójności niniejszego dokumentu jest przede wszystkim zakres działania samorządu lokalnego w obszarze polityki społecznej, gdzie ustawa o pomocy społecznej określiła bardzo szczegółowo kompetencje i instrumentarium pomocowe. Konstruktorzy dokumentu, programując działania, wzięli pod uwagę te kwestie, które nie mogą stać się przedmiotem działania i wsparcia innych podmiotów, np. samorządu wojewódzkiego i powiatowego, a wynikają bezpośrednio z przedstawionej diagnozy i potrzeb lokalnej społeczności.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Milanówek położony jest w centralnej Polsce, w odległości 30 km na zachód od Warszawy. Na powierzchni 1352 km² mieszka tu 15 tysięcy mieszkańców. Jest to miejscowość pięknie wtopiona w zieleni, z wielowiekowymi, zabytkowymi dębami. W otoczeniu tej wspaniałej zieleni spotkać można wiele cieszących oko podmiejskich willi o zróżnicowanej architekturze – od pałacyków po typowe dla Mazowsza dworki szlacheckie z ganeczkami.

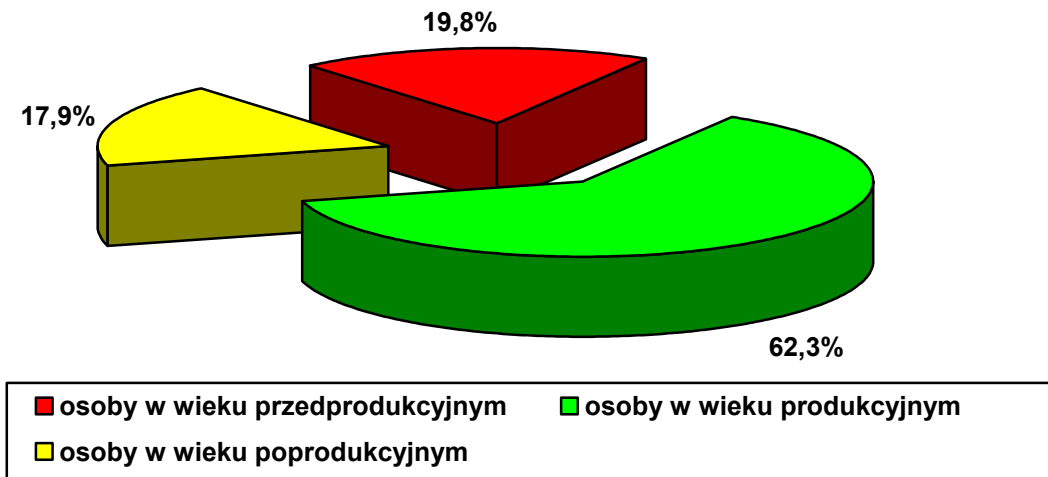
Historia osadnictwa na terenie dzisiejszego Milanówka sięga epoki brązu. W XV wieku istniała tu osada Milanów, zwana po łacinie „Milanovo”, ale współczesne dzieje miejscowości rozpoczęły się dopiero w 1899. Powstało wówczas lotnisko, które z upływem lat przekształciło się w miasteczko. Jednak na przyznanie praw miejskich Milanówek musiał „za karę” poczekać aż do 1951 r. „Za karę”, ponieważ w okresie okupacji hitlerowskiej i bezpośrednio po Powstaniu, w Milanówku rozwinęła się konspiracyjna działalność, której nie akceptowały późniejsze władze komunistyczne. Obecnie Milanówek nadal jednym kojarzy się z jedwabiem, gdyż tu się znajduje kolebka polskiego jedwabnictwa (początki – 1924 r.), innym z poszukiwanymi przez smakoszy cukierkami „krówkami”, które wciąż są ważkim towarem eksportowym powstającym w tutejszych zakładach cukierniczych. W ostatnich latach coraz większą między-narodową sławę zyskuje milanowska pracownia konserwacji zabytkowych mebli, z której usług korzystają najlepsze placówki muzealne Polski i wielu innych krajów europejskich.

Usytuowanie Milanówka – w bezpośredniej bliskości lotniska Okęcie i ważnych dróg międzynarodowych i krajowych – decyduje o dobrej dostępności komunikacyjnej miasta i sprawia, że chętnie lokują się tu małe i średniej wielkości zakłady produkcyjne przyjazne dla środowiska. Z uwagi na dobry mikroklimat, piękną zieleni, wspaniałą wodę coraz częściej osiedlają się w Milanówku ludzie biznesu, aktorzy, muzycy, języko-znawcy, pisarze, artyści plastycy, którzy znajdują tu dobre warunki do wypoczynku i pracy twórczej w bezpośredniej bliskości stolicy.

Miasto Milanówek stanowi integralną część Grodziskiego Zespołu Zurbanizowanego, w skład którego wchodzi: Grodzisk Mazowiecki, Brwinów i Podkowa Leśna oraz sołectwa: Kanie, Otrębusy, Fałęcin z Grudowem, Żółwin z gminy Brwinów, Wólka Grodziska, Chrzanów Duży oraz Odrano-Wola z gminy Grodzisk Mazowiecki.

Ogólna powierzchnia miasta wynosi 1352 ha. Gminę Milanówek w 2004 roku zamieszkiwały 15.074 osoby, w tym 2.982 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 9.391 osób w wieku produkcyjnym, 2.701 osób w wieku poprodukcyjnym.

Ludność gminy

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

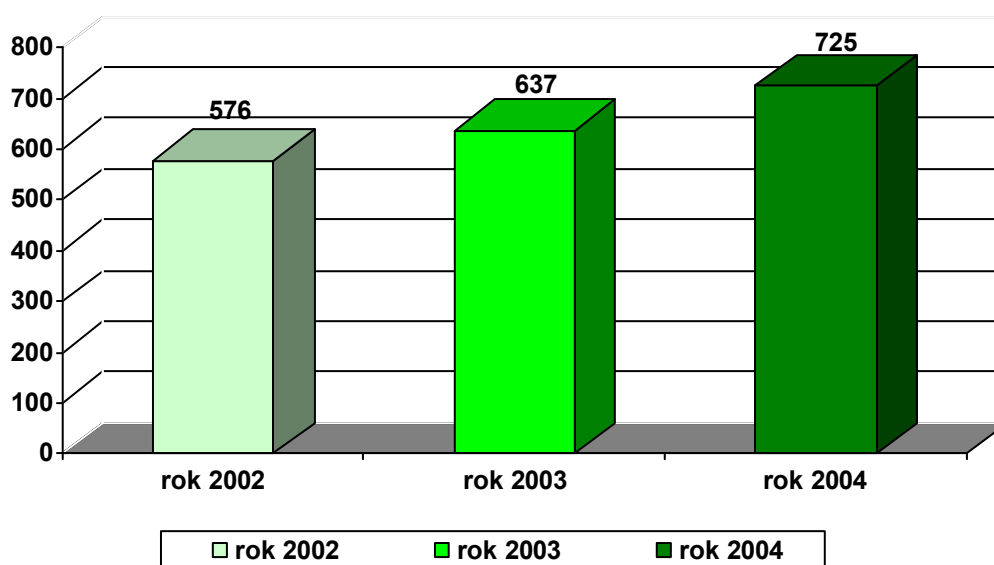
Główną przyczyną wzrostu populacji jest napływ nowych mieszkańców (przyrost migracyjny), zaś przyrost naturalny odgrywa drugorzędną rolę. Cechą charakterystyczną miasta Milanówka jest wysoki (wyższy niż średnia dla powiatu) udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym i niższy w wieku produkcyjnym. Gęstość zaludnienia jest stosunkowo duża (wyższa niż w sąsiednich gminach) i wynosi 1.135 osób/km². Liczba gospodarstw domowych w mieście wynosi 5.604, z tego 4.164 mieszkańców mieszka w domach indywidualnych, a 1.440 w lokalach znajdujących się w zabudowie wielorodzinnej. Na terenie miasta Milanówka znajduje się 2.079 podmiotów gospodarczych prywatnych. Znajdują się również 4 przedszkola, do których uczęszcza 357 dzieci, 7 szkół podstawowych, w których uczy się 1.100 uczniów, oraz 3 gimnazja, w których uczy się 1.160 uczniów.

Mieszkańcy gminy Milanówek mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 4 przychodniach zdrowia oraz 8 gabinetach prywatnych.

2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W gminie Milanówek liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat 2002-2004 systematycznie wzrasta. Wskaźnik ten jest o tyle niepokojący, że w ciągu ostatnich lat ustawa o pomocy społecznej ograniczała liczbę potencjalnych beneficjentów systemu.

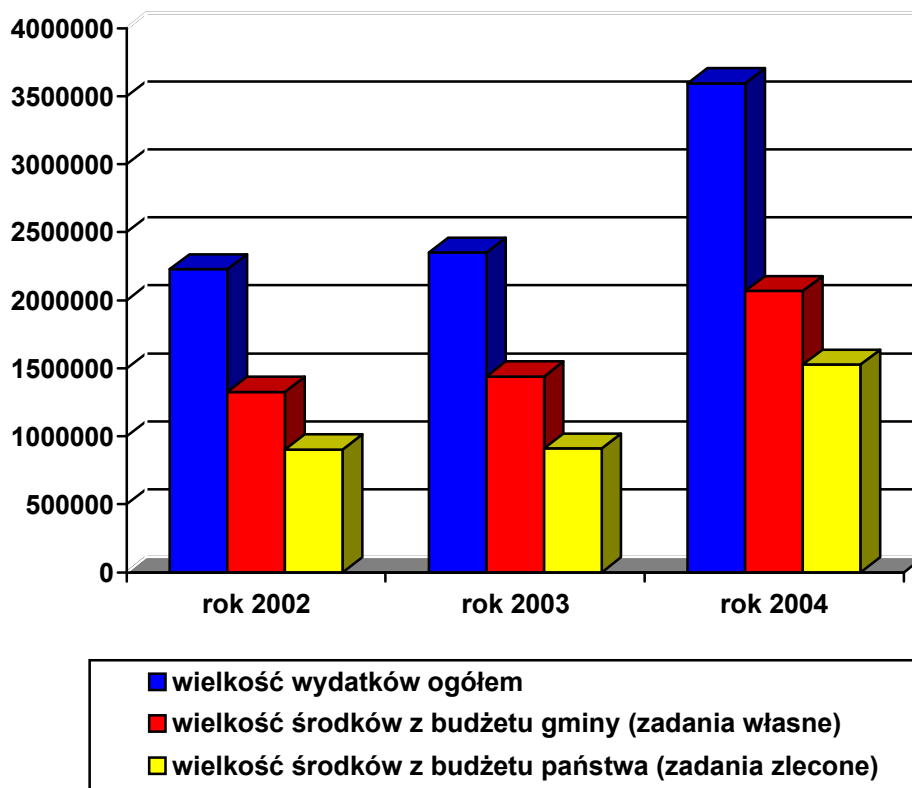
Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2004

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Ogółem na przestrzeni ostatnich lat pomocą społeczną w gminie Milanówek objęto następującą liczbę osób: w roku 2002 – 576, w roku 2003 – 637, natomiast w roku 2004 – 725. Można stwierdzić, że systematyczny przyrost osób korzystających ze wsparcia wskazuje na poszerzającą się skalę występujących problemów społecznych na terenie gminy.

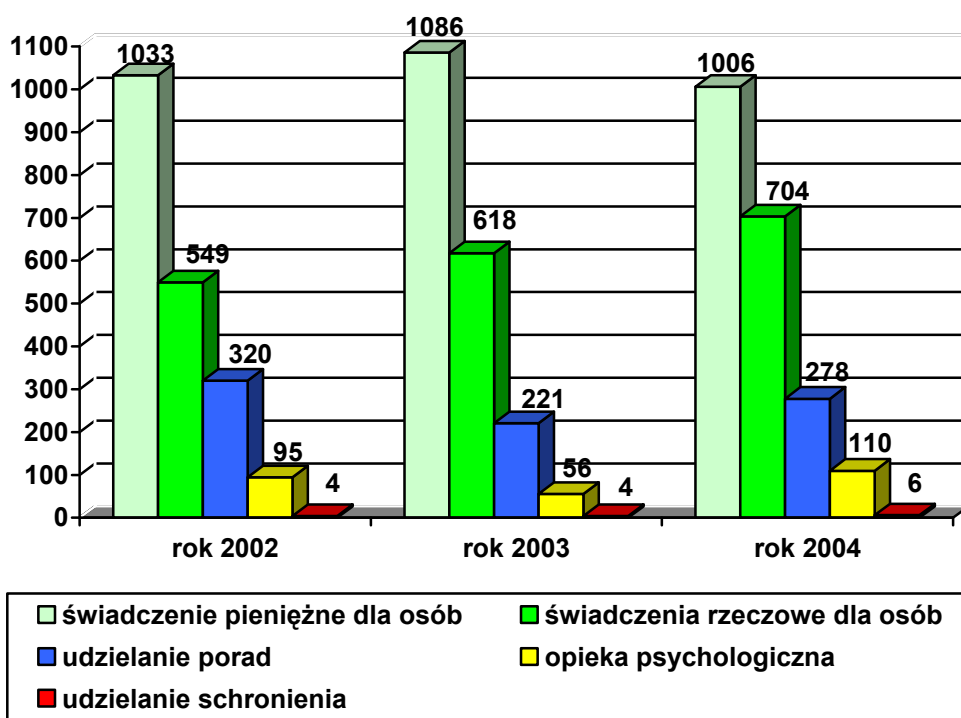
Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2004

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne-pochodzące z budżetu gminy, wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego wraz z kwotami na zadania zlecone. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin stale wzrastają. Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 2.229.625,92 zł, w roku 2003 – 2.349.683,58 zł, a w 2004 roku – 3.595.560,84 zł.

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2004

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Analiza danych pozwala stwierdzić, że świadczenia pieniężne są preferowaną przez beneficjentów formą pomocy. Natomiast można zaobserwować znaczący wzrost świadczeń rzeczowych. Zmniejsza się nieznacznie liczba udzielanych porad, które są świadczone przez pracowników ośrodka swoim klientom.

Typ realizowanych świadczeń w latach 2002-2004

Typ świadczeń	2002		2003		2004	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Pieniężne	453	1.033	479	1.086	457	1.006
Rzeczowe	256	549	281	618	319	704
Udzielanie porad	157	320	117	221	149	278
Opieka psychologiczna	46	95	22	56	42	110
Udzielenie schronienia	2	4	4	4	6	6

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Należy wyjaśnić, że pomoc rzeczowa oferowana przez OPS obejmuje: talony, posiłki dla dzieci i dorosłych, bilety kredytowe, finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci, paczki świąteczne, opłaty za energię elektryczną, gaz, czynsz i zakup opału.

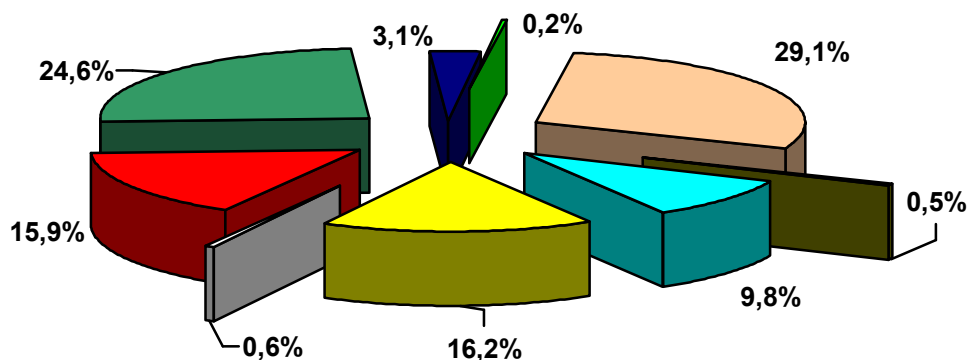
W poniższej tabeli została przedstawiona pomoc rzeczowa świadczona dla klientów OPS. Należy zwrócić uwagę, iż jedna osoba może korzystać z kilku świadczeń w ciągu roku.

Formy pomocy rzeczowej

Forma pomocy rzeczowej	Liczba osób		
	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004
Talony	54	61	90
Posiłki dla dzieci i dorosłych	137	146	146
Bilet kredytowy	41	11	24
Dofinansowanie wypoczynku	22	24	28
Opłaty (gaz, energia, czynsz)	58	35	61
Pomoc w zakupie opału	144	200	220
Paczki świąteczne	106	146	123

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 r.

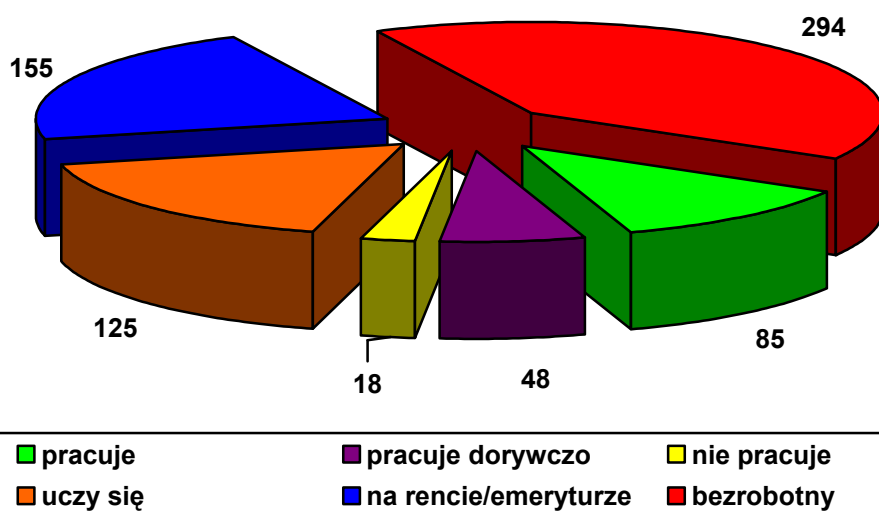
■ niepełnosprawność	■ bezrobocie
■ alkoholizm	■ narkomania
■ ubóstwo	■ bezdomność
■ bezzadność w sprawach opiek.-wych.	■ inne
□ trudności po opuszczeniu ZK	

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej, jest ubóstwo (dotyczy 917 osób z 415 rodzin). Drugim co do wielkości powodem przyznawania pomocy jest bezrobocie (dotyczy 776 osób z 294 rodzin). Brak zatrudnienia nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, a także jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustracje, izolacje, alkoholizm,

bezradność życiową. Istotną przyczyną udzielanego wsparcia w gminie są również „inne” powody, tj. przemoc w rodzinie, długotrwała choroba, zdarzenia losowe, potrzeba ochrony macierzyństwa. Są to przyczyny, z powodu których wsparcie ze strony pomocy społecznej uzyskało 511 osób w 210 rodzinach. Kolejnymi przyczynami udzielania wsparcia przez pomoc społeczną są: niepełnosprawność (503 osoby z 250 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (310 osób w 91 rodzinach), alkoholizm (97 osób w 48 rodzinach). Należy podkreślić, że wskazano główne przyczyny udzielanej pomocy. W tle natomiast pozostaje problem bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz narkomania.

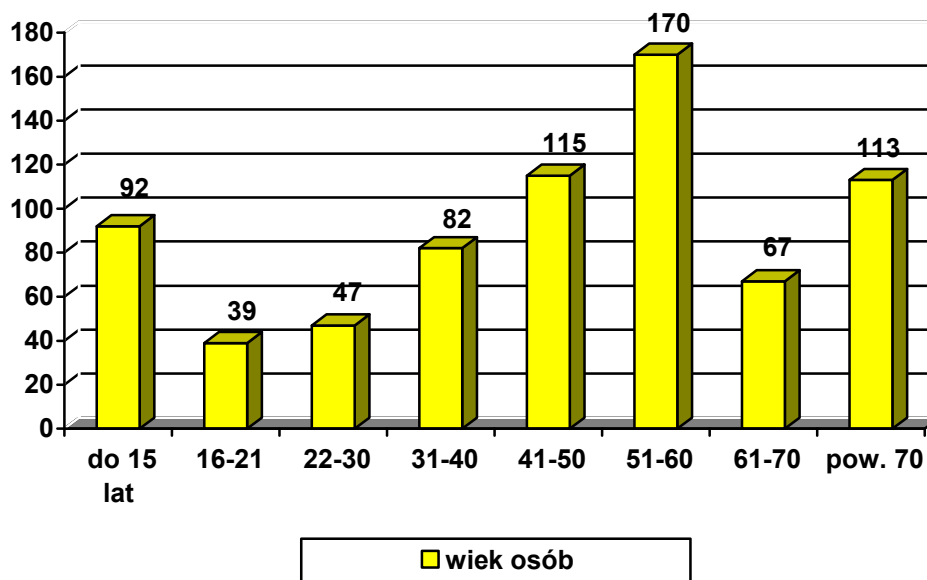
Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2004 r.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Analizując strukturę odbiorców ze względu na aktywność zawodową, wzięto pod uwagę tylko osoby pełnoletnie. Z danych wynika, że najliczniejszą grupę stanowią osoby, które są bezrobotne (294 osoby). Na drugim miejscu są osoby na rencie/emeryturze (155 osób), następnie osoby uczące się (125 osób).

Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2004 r.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Z analizy struktury wiekowej beneficjentów ośrodka pomocy społecznej wynika, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym 51–60 lat (170 osób). Następnie są osoby w wieku 41–50 lat (115 osób), 71 i więcej lat (113 osób) oraz osoby poniżej 15 roku życia (92 osoby).

Dzieci są wspierane przez ośrodek świadczeniem w postaci dożywiania w szkołach. Spore rozmiary świadczonej pomocy nakazują kwestię dziecka w gminie uznać za przedmiot szczególnego zainteresowania władz samorządowych.

Kolejne grupy stanowią osoby w wieku: 31–40 lat (82 osoby), 61–70 lat (67 osób), 22–30 lat (47 osób) oraz 16–21 lat (39 osób).

2.3. KWESTIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

W polityce społecznej kwestie dziecka i rodziny traktujemy z uwagą i w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń życiowych.

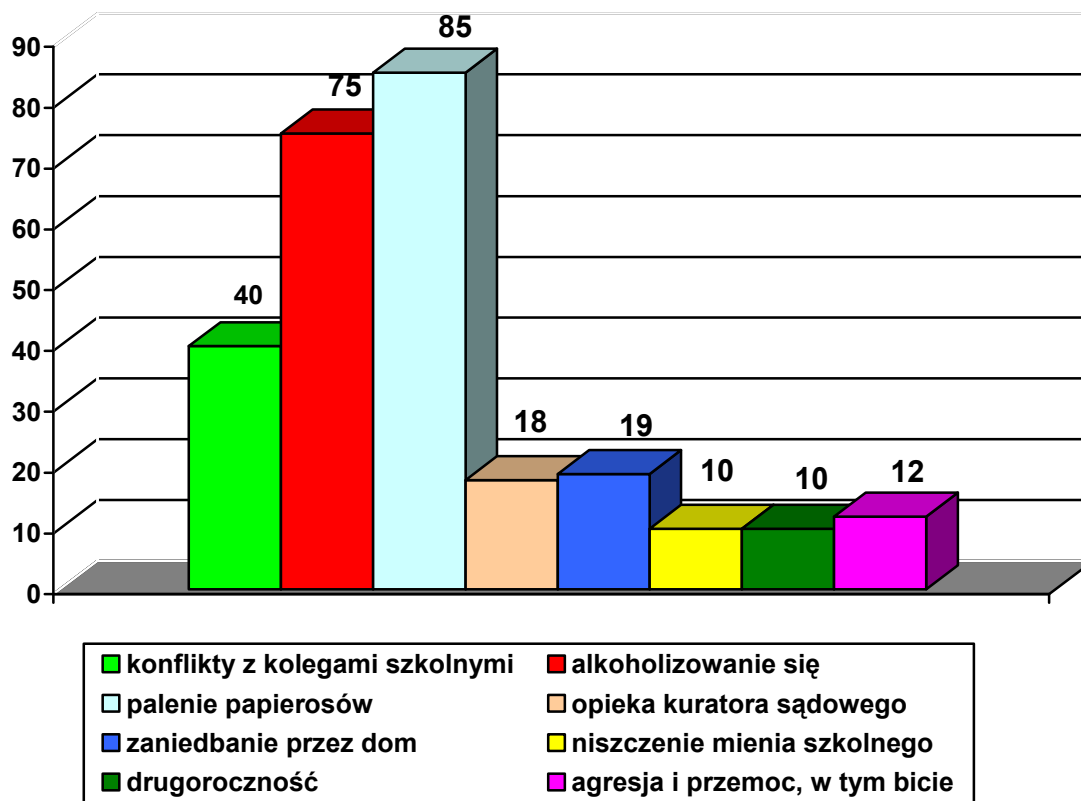
Podstawą większości działań podejmowanych na rzecz dziecka w państwach europejskich jest Konwencja o prawach dziecka, która została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. W dokumencie uznano, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnego szczęścia, miłości i zrozumienia. Powinno być także w pełni przygotowane do życia w społeczeństwie poprzez wychowanie w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości i solidarności. Jak wskazano w Deklaracji Praw Dziecka – „dziecko, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki oraz troski, zarówno przed, jak i po urodzeniu”. Prawa dzieci zawarte w Konwencji obejmują prawa cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne. Nie ma tam natomiast praw ekonomicznych, uznaje się bowiem, że dziecko powinno się uczyć, a nie pracować.

W obecnej polityce społecznej w odniesieniu do kwestii dziecka obserwujemy odchodzenie od pojęcia „ochrony dziecka” na rzecz zachowania nienaruszalności rodziny. Dawna koncepcja „ratowania dziecka” ustępuje miejsca coraz silniejszej ideologii wspomagania rodzin, z odwołaniem się do mocnych, a nie słabych stron rodziny.

W systemie opieki nad dzieckiem, czyli w obszarze usług społecznych, którego zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź sytuacjach społecznych, tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi, oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, wraz z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Sytuację dziecka na terenie gminy analizowano na podstawie ankiety, jaką otrzymali dyrektorzy szkół z terenu gminy. W sumie do badania przedłożono 5 ankiet. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Problemy uczniów w środowisku szkolnym

Badania własne Centrum AV.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Określając stopień natężenia występujących cech, używano głównie stwierdzenia, że problem pojawia się rzadko, wskazano jednocześnie ilość występujących przypadków. Konstrukcja ankiety zakładała znaczny subiektywizm osób wypełniających kwestionariusz, toteż zadaniem tego opracowania jest tylko zaakcentowanie kwestii podkreślanych przez respondentów.

Do najsilniej występujących problemów na terenie szkoły możemy zaliczyć m. in.: palenie papierosów (85 przypadków), alkoholizowanie się (75 przypadków), a także konflikty z kolegami szkolnymi (40 przypadków).

Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano na uzależnienia, niszczenie mienia szkolnego, podkreślano również zjawisko ubożenia rodzin uczniów. Szczególną troską otacza się uczniów nadpobudliwych, dyslektyków oraz z rodzin dysfunkcyjnych. Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu. Szkoły realizują następujące programy profilaktyczne: „Debata”, „Noe”, „Wybierz sam”, „Młodzież Mazowska żyje bez alkoholu”, „Elementy treningu zastępowania agresji”.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo m. in. w akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz w ramach programu „Starszy Brat, Starsza Siostra”.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność rozszerzenia zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Obecnie wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom m. in. zajęcia terapeutyczno-wychowawcze, zajęcia socjoterapeutyczne, logopedyczne oraz warsztaty.

Większość szkół prowadzi dożywianie swoich uczniów. Szkoły oferują uczniom m. in. śniadanie, obiad, herbatę oraz prowadzą akcję „Szlanka mleka”. Liczba uczniów, którzy spożywają bezpłatne posiłki, jest znacząca, jednak potrzeby są większe niż możliwości. Fundusze na prowadzenie dożywiania są pozyskiwane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku oraz od lokalnych sponsorów.

2.4. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności pracy „na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia rekompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności oraz długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. Najbardziej dramatyczną sytuację mają rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą, zanikiem autorytetu rodzicielskiego, a to może prowadzić do rozpadu rodziny. Pojawia się także groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

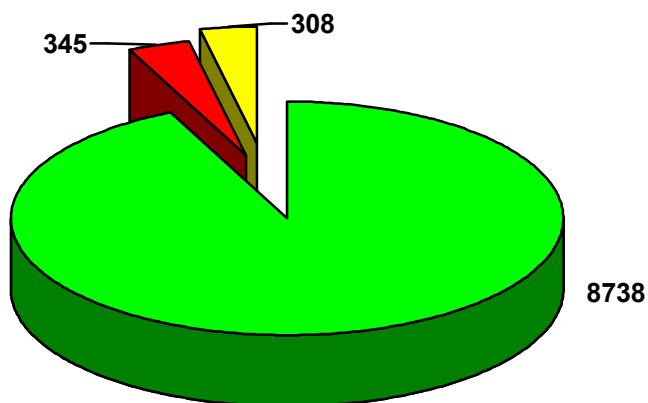
Zwiększanie się grupy bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej łączy się ze wzrostem zadań i wydatków oraz koniecznością dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Dominującą formą pomocy są świadczenia pieniężne oraz żywność. Podstawowe znaczenie w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia ma jednak praca socjalna i przyjmuje ona zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie, jak również technika kontaktu, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczenia – uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga odpowiednich form oddziaływań.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim na dzień 31 grudnia 2004 r. w gminie Milanówek pozostawało zarejestrowanych 653 bezrobotnych. Wśród ogółu bezrobotnych 308 to kobiety. Bez pracy pozostawało 4,3% ogółu mieszkańców gminy. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby osób pozostających bez pracy.

Bezrobotni a aktywni zawodowo

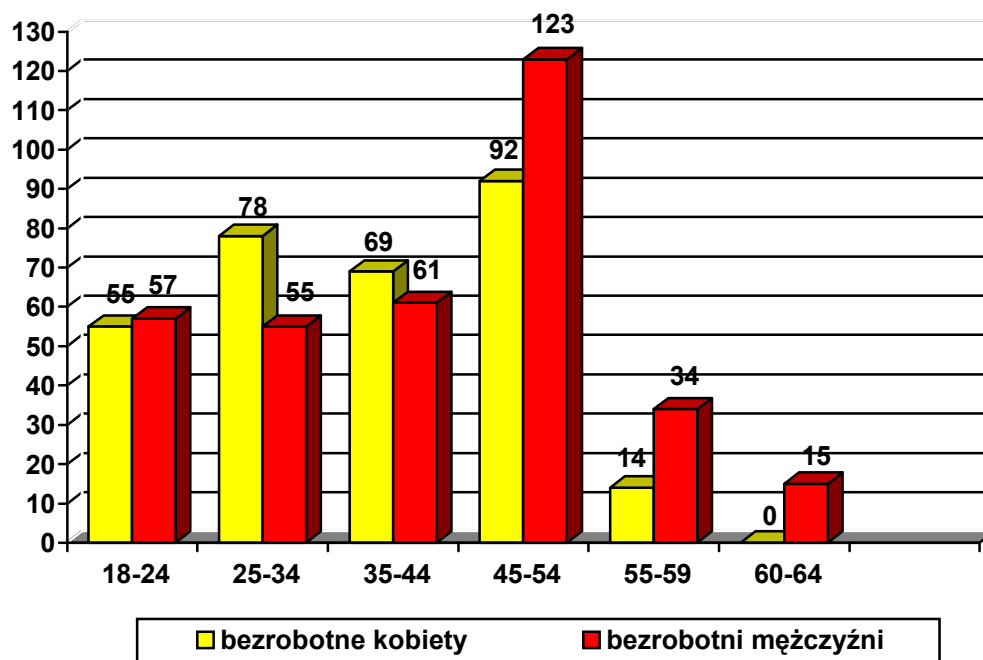

■ osoby pracujące ■ bezrobotni mężczyźni ■ bezrobotne kobiety

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Wśród 9.391 osób w wieku produkcyjnym 653 osoby (tj. 6,95%) pozostają bez zatrudnienia, w tym 308 kobiet (3,28%) i 345 mężczyzn (3,67%).

Bezrobotni według wieku

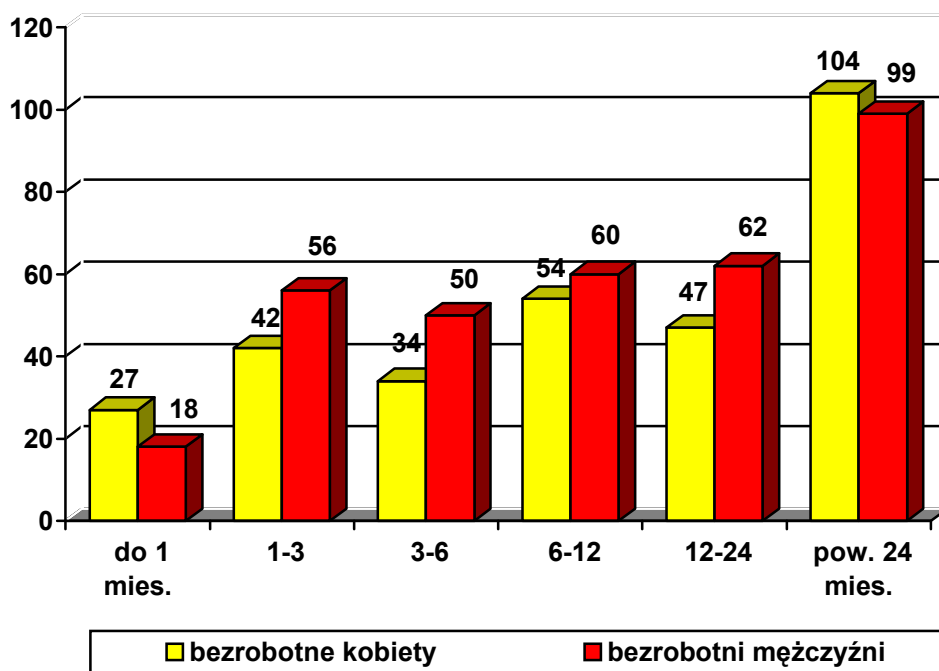
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku od 45 do 54 lat. W rejestrach figuruje ich 215. Kolejną liczną grupą są osoby w wieku od 25 do 34 lat – ogółem 133 osoby.

W grupie wiekowej od 18 do 24 lat zarejestrowanych bezrobotnych jest 112 osób. W przedziale wiekowym od 35 do 44 lat zewidencjonowano 130 bezrobotnych, natomiast w grupie od 55 do 59 lat – tylko 48 osób. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym od 60 do 64 lat – jedynie 15 osób.

Te dane oddają pozytywny obraz osób starszych, którzy albo są w dalszym ciągu czynni zawodowo, albo zostali już objęci świadczeniami przedemerytalnymi.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

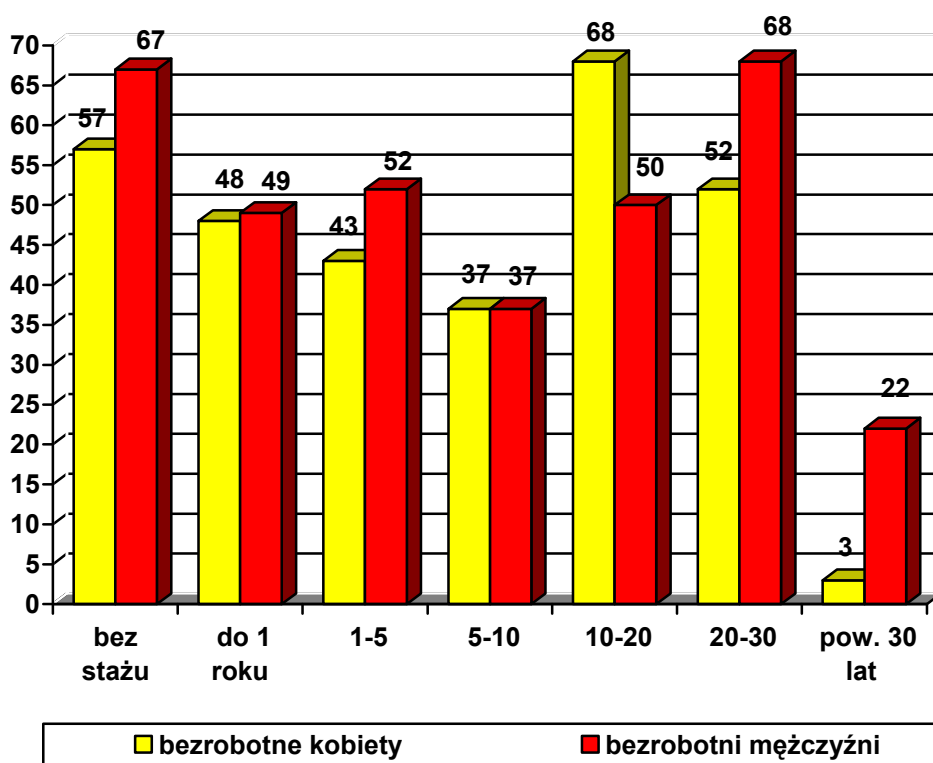
Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat: ogółem 203 osoby.

Bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż jeden miesiąc stanowią ogółem 45 osób. Natomiast 98 osób pozostaje bez zatrudnienia do 3 miesięcy.

Do 6 miesięcy nie posiadają żadnego zatrudnienia ogółem 84 osoby. Bezrobotni poszukujący pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy to ogółem 114 osób, a bezrobotni poszukujący pracy przez okres 12 – 24 miesięcy to 109 osób.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że liczba osób bezrobotnych wzrasta proporcjonalnie do czasu pozostawania bez zatrudnienia.

Bezrobotni według stażu pracy

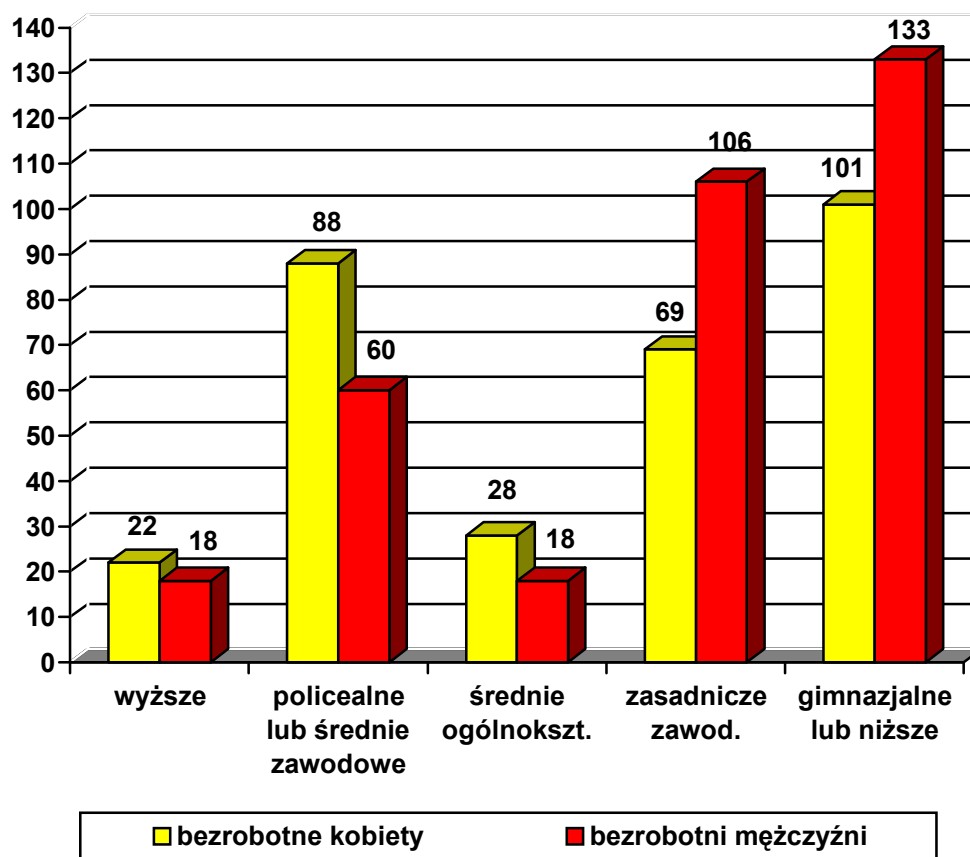

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby nie posiadające żadnego stażu pracy, czyli absolwenci lub osoby nigdy nie pracujące – łącznie to 124 osoby. Osoby ze stażem pracy od 20 do 30 lat stanowią ogółem grupę 120 osób, natomiast osoby ze stażem 10-20 lat to łącznie 118 osób. Najmniej bezrobotnych zanotowano w grupie osób legitymujących się stażem powyżej 30 lat (25 osób). Dane te wskazują jednak najprawdopodobniej na to, że osoby te w większości nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

W grupie bezrobotnych ze stażem pracy do jednego roku ogółem jest 97 osób, ze stażem od 1 do 5 lat – 95 osób, natomiast ze stażem od 5 do 10 lat – 74 osoby.

Bezrobotni według wykształcenia

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Z wykresu wynika, że bezrobocie najczęściej dosięga osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – w tym przedziale aż 234 osoby posiadają status bezrobotnego. Kolejną liczną grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – tu odnotowano 175 osób. Znaczną grupą są również osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym – w tej grupie doliczono się 158 bezrobotnych.

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (46 osób) i wyższym (tylko 40 osób). Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że nieduża liczba bezrobotnych w grupie o najwyższym wykształceniu wskazuje, że należy położyć znaczny nacisk na potrzebę kształcenia dzieci i młodzieży oraz dokończanie dorosłych. Natomiast analiza zawodowa i badanie potrzeb pracowniczych zakładów pracy powinna wskazać, które kierunki kształcenia powinny się rozwijać, a które ograniczyć jako nieprzydatne na lokalnym rynku pracy.

2.5. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, ponieważ zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić: uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych oraz utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta natomiast z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, a także braku autorytetów i celów życiowych.

Z ponad siedmiuset klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku w 2004 roku 97 osób z 48 rodzin, ubiegających się o pomoc, swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

W 2004 roku Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 15 wniosków, z tego 10 dotyczyło skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych. Komisja dokonała 34 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Skierowano jedną sprawę do prokuratury w związku z przemocą w rodzinie z problemem alkoholowym.

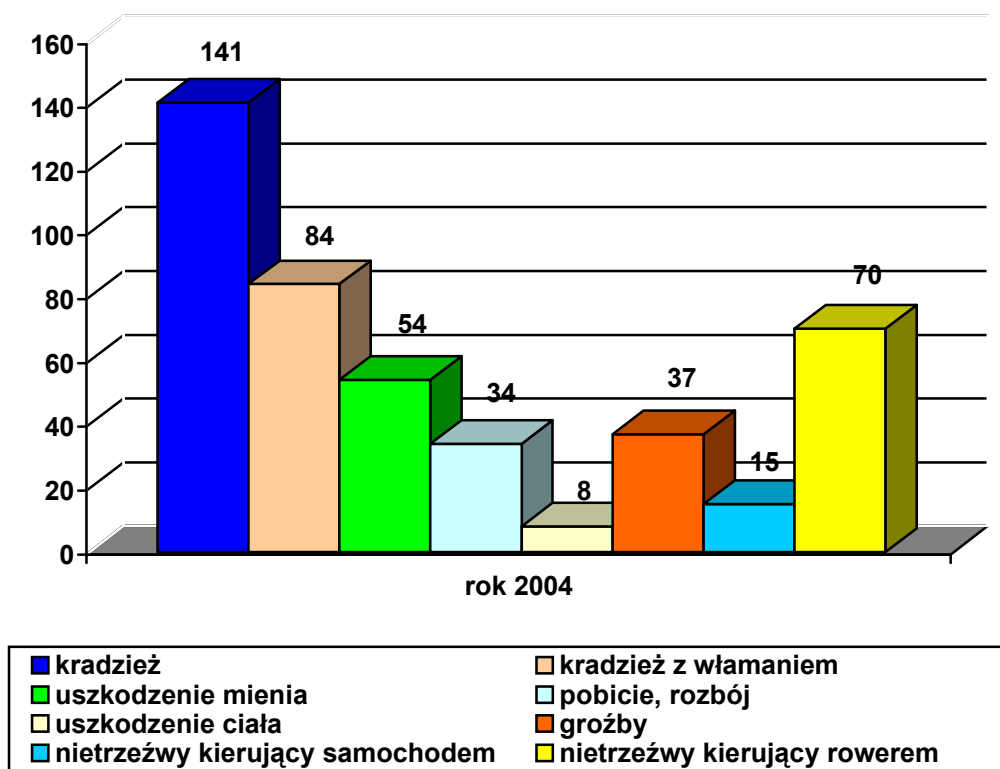
Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie w latach 2002-2004 wynosiła po 120.000 zł rocznie.

2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Milanówek.

Z przeprowadzonej analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2004 r. wynika, że na terenie działania Komisariatu Policji w Milanówku stwierdzono 443 przestępstwa.

Przestępstwa na terenie gminy w 2004 r.

Dane Komisariatu Policji w Milanówku.

Największe zagrożenie na terenie gminy stanowią: kradzieże (w 2004 r. odnotowano ich 141) oraz kradzieże z włamaniem (w 2004 r. było ich 84). Kolejną kategorią przestępstw występujących na terenie gminy jest kierowanie rowerem w stanie nietrzeźwości (w 2004 r. odnotowano 70 takich przypadków) oraz kierowanie samochodem w stanie nietrzeźwym (15 przypadków). Odnotowano również 54 przypadki zniszczenia mienia, 37 gróźb, 34 pobicia oraz 8 uszkodzeń ciała.

2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem w dobie obecnej niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna

powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W gminie Milanówek w roku 2004 z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej skorzystały 503 osoby z 250 rodzin. Niepełnosprawność jest więc czwartą co do wielkości, pod względem liczby rodzin, przyczyną udzielania wsparcia.

Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy OPS

Osoby niepełnosprawne		Ilość osób		
		Liczb ogółem	Liczba dzieci	Liczba osób dorosłych
Liczba osób niepełnosprawnych w rejestrze OPS		283	33	250
Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności		283	33	250
w tym:	znacznym	-	-	27
	umiarkowanym	-	-	113
	lekkim	-	-	110

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Liczba osób niepełnosprawnych w rejestrach Ośrodka Pomocy Społecznej wynosi 283 osoby, w tym 33 to dzieci. Osoby te posiadają orzeczenie o niepełnosprawności. Wśród ogółu niepełnosprawnych 27 osób jest niepełnosprawnych w stopniu znacznym, 113 – w stopniu umiarkowanym, 110 – w stopniu lekkim.

Pomoc i opiekę dla osób niepełnosprawnych świadczą: OPS Milanówek oraz PCPR w Grodzisku Mazowieckim.

2.8. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy Milanówek, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do radnych oraz osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak ośrodki zdrowia, parafie, szkoły, organizacje pozarządowe.

Z 20 nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów gmina Milanówek ma dobre położenie geograficzne i dobre połączenie komunikacyjne ze stolicą. Mieszkańcy doceniają piękno terenów krajobrazowych

i atrakcyjność otoczenia przyrodniczego, nazywają swoje miasto „ogrodem”. Zwracają również szczególną uwagę na poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, ciszę i spokój okolicy. Jako zaletę mieszkańcy wymieniają czystość miasta oraz małą liczbę jego mieszkańców.

Słabe strony gminy

Słabością najczęściej wymienianą przez mieszkańców gminy Milanówek jest niedostateczny system sanitarny. Zwrócono również uwagę na brak miejsc rozrywki dla dzieci i młodzieży. Uciążliwością dla mieszkańców jest również niedostatek sklepów, miejsc parkingowych oraz intensywny ruch samochodowy. Wśród słabości należy również wymienić brak świetlicy środowiskowej.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Większość ankietowanych wskazała na minimalne tendencje wzrostowe zarówno problemów związanych z pogłębiającym się długotrwałym bezrobociem, jak i z nadużywaniem alkoholu.

Poważnym i narastającym problemem, wskazanym przez respondentów, jest również problem bezradności rodzin związanej z trudną sytuacją finansową oraz brak kompleksowej opieki nad dzieckiem i rodziną.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone na problemy społeczne uznano osoby bezrobotne oraz dzieci i młodzież, przede wszystkim pochodzące z rodzin biednych, wielodzietnych i dysfunkcyjnych. Wybór ten uzasadniano głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie.

Kolejną grupą mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, są ludzie starsi i samotni, osoby chore, niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i z problemem alkoholowym.

W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano iż w pierwszej kolejności wspierać należy osoby bezrobotne, dzieci i młodzież. Pomoc społeczna powinna również otaczać opieką osoby niepełnosprawne, samotne i stare, rodziny dysfunkcyjne, ubogie, rodziny z problemem alkoholowym i wielodzietne. Mieszkańcy wymieniali również miejsca, gdzie patologie społeczne występują ze znacznym natężeniem, m. in. ul. Podwiejska, ul. Turczynek, osiedle „Berliny”.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie pracowników szkół publicznych, Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Miasta, Policji, Straży Miejskiej, Kościoła, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

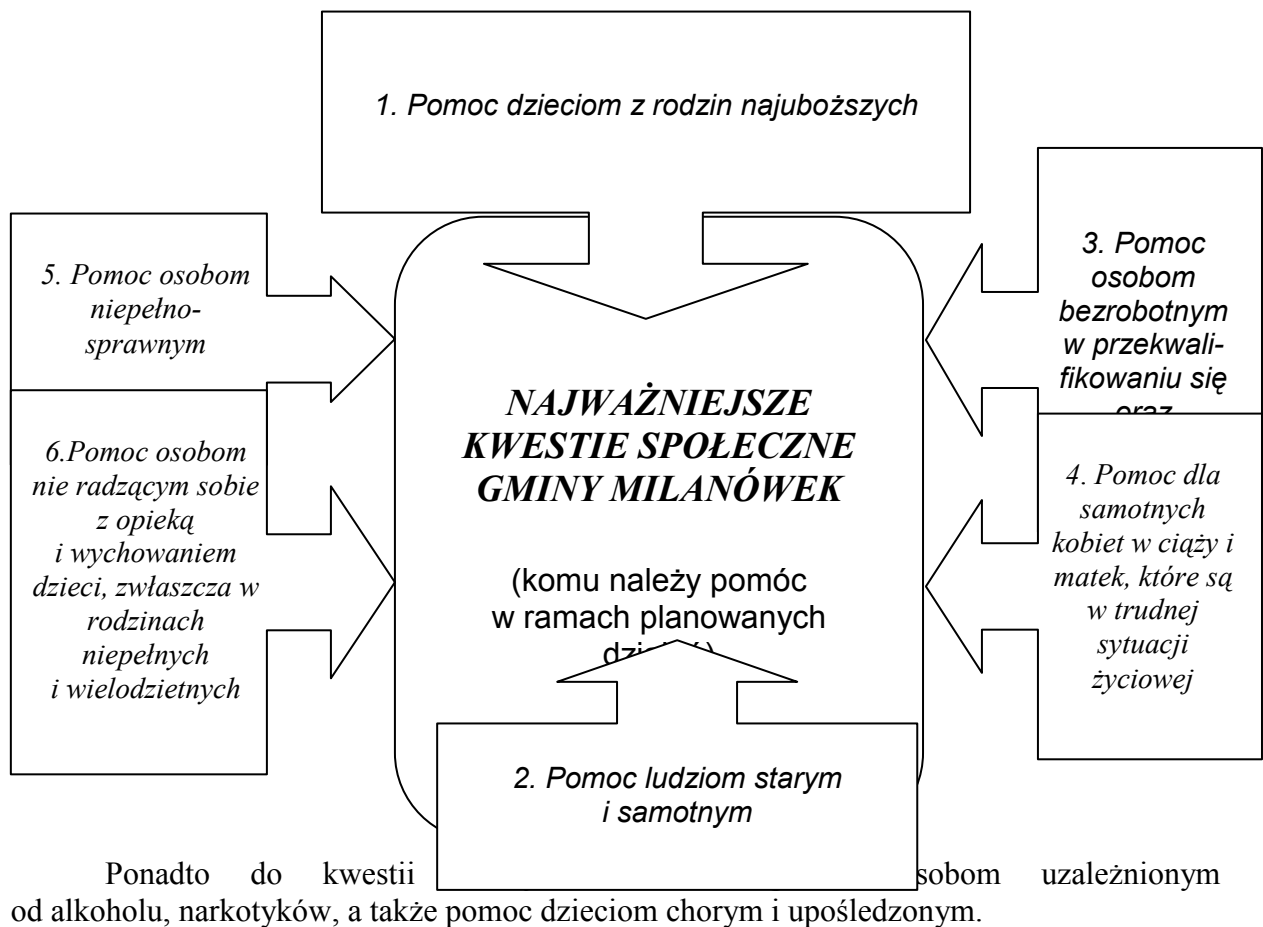
Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Wybierali pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu. Najwięcej wskazań uzyskały następujące kwestie społeczne:

Lp.	Kwestie pomocy społecznej	Ilość wskazań
1.	Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin	18
2.	Pomoc ludziom starym, samotnym	16
3.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	15
4.	Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są w trudnej sytuacji życiowej	12
5.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	11
6.	Pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	8

Badanie własne Centrum AV.

Powyższe zestawienie wskazuje te kwestie społeczne, które powinny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu terytorialnego.

Struktura najistotniejszych kwestii pomocy społecznej w gminie Milanówek

2.9. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Należy dodać, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Analiza SWOT została przygotowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku, Komisję Zdrowia, Opieki Społecznej i Sportu Rady Miasta w Milanówku oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik tych prac obrazują prezentowane zestawienia według wybranych kwestii społecznych:

kwestia dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,• współpraca i komunikacja instytucji pozarządowych z rządowymi,• wspieranie organizacji III sektora przez samorząd w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,	<ul style="list-style-type: none">• brak dostatecznej ilości środków finansowych,• słaba koordynacja działań podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,• brak na terenie gminy placówek dla nieletnich i samotnych matek z dzieckiem,

<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie idei wolontariatu, • prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, • niewystarczający dostęp do różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych w systemie pomocy społecznej.
---	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • różne oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną, • racjonalne rozdzielanie środków publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, • niski poziom kultury prawnej wśród społeczeństwa.

kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• wzrost wykształcenia jako wartości,• dobra współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi,• obecność lokalnych przedsięwzięć skierowanych do osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none">• bezrobocie zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet,• występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,• brak potencjału naukowego i technicznego w pracy z bezrobotnymi,• brak pomocy ze strony organizacji pozarządowych dla osób bezrobotnych,• brak dobrego przygotowania pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.• niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• postrzeganie zasad partnerstwa w zakresie współpracy między władzami gminy a organizacjami pozarządowymi.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost bezrobocia powoduje rozwój patologii społecznej, osłabienie instytucji rodzinnych, dziedziczenie bezrobocia,• brak istnienia lokalnych i regionalnych działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych,• istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,• rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych.

kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności,• współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami III sektora,• rozpowszechnianie pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych w środowisku,• istnienie dostatecznej bazy rehabilitacyjnej.	<ul style="list-style-type: none">• istnienie barier utrudniających pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,• niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego,• brak zaangażowania osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową,• nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym,• brak rozpoznania pełnej liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,• dobra współpraca pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym,• standaryzacja usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych,• likwidacja istniejących barier architektonicznych.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej,• zmniejszanie się liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,• brak upowszechnienia problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,• nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych.

kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• istnienie określonych standardów usług dla osób starszych,• dobry dostęp do małych form pomocy, do domów pomocy społecznej,• profesjonalnie przygotowana kadra do pracy z osobami starszymi,• możliwość samorealizacji osób starszych w organizacjach samopomocowych,• korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym,• brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych,• niski poziom życia osób starych,• wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej,• zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• podmiotowe traktowanie osób starszych,• brak ujawniających się enklaw starości,• sprecyzowana definicja człowieka starego,• uwrażliwianie oświaty na problemy osób starszych,• brak migracji ludzi młodych na inne tereny.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost liczby osób samotnych,• niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych,• brak promocji zdrowia dla osób starszych,• brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,• niedostosowanie standardów usług do wymogów UE,• istnienie negatywnych stereotypów człowieka starego.

kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• kadra dobrze przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi,• prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,• istnienie bazy leczenia odwykowego,• dobrze przygotowana baza lokalowa do działań wspierających dla osób z problemem alkoholowym.	<ul style="list-style-type: none">• brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy,• brak istnienia organizacji pozarządowych pomagających osobom uzależnionym,• brak własnej bazy lokalowej.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• wspólna praca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,• duża efektywność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,• istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,• traktowanie uzależnienia jako problem społeczny.	<ul style="list-style-type: none">• wzrost bezrobocia oraz pogłębiające się ubożenie społeczeństwa,• niewykorzystywanie systemu informacji,• istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej.

kwestia osób bezdomnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• stosowanie działań zapobiegających bezdomności,• istnienie organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym,• stosowanie działań zapobiegających bezdomności,• współpraca w różnych podmiotami w ramach pomocy bezdomnym,• posiadanie wiedzy na temat miejsc grupowania się osób bezdomnych,• informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach pomocy.	<ul style="list-style-type: none">• brak istnienia struktury stacjonarnej dla bezdomnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi i rządowymi.	<ul style="list-style-type: none">• istnienie problemu długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,• dostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej,	<ul style="list-style-type: none">• brak wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z problemami,• brak na terenie gminy placówki opiekuńczo-wychowawczej,• przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań.

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań socjalnych z rodziną, • istnienie na terenie gminy domu opieki społecznej, • dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych. 	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość kadry w stosunku do potrzeb, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań.

poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, • dostatecznie rozwinięta baza zabezpieczająca potrzeby społeczne, • dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna, • dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna, 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne dofinansowanie oświaty i nauki, • niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej, • zbyt mała ilość mieszkań komunalnych i socjalnych.

<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. 	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wykształcenia, • zwiększenie dostępności do szkół, • dobre powiązanie dróg krajowych z lokalnymi, • postępowanie przekształceń gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia, • postępująca degradacja wartości rodzinnych, • brak rozwoju działalności gospodarczej i transportu, • pogłębiający się upadek kultury pracy, • wzrost apatii i zniechęcenia wśród społeczeństwa gminy.

2.10. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.10.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości wsparcia i pomocy na rzecz mieszkańców gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

ul. Fiderkiewicza 41

05-822 Milanówek

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta Milanówek

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych, m. in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Milanówek, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. UDZIAŁ W SZKOLENIACH KADRY ZATRUDNIONEJ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ:

Kadra zatrudniona w OPS uczestniczy w licznych formach dokształcania i podnoszenia swoich kwalifikacji. Wśród licznych form kształcenia należy wymienić m.in. następujące szkolenia: „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie”, „Ustawa o świadczeniach rodzinnych”, „Organizacja pracy pracowników pomocy społecznej”, „Projektowane zmiany w ustawie o zasiłkach”, „Nowy system pomocy społecznej”, „Podejmowanie decyzji w sprawie dodatków mieszkaniowych”, „Wdrożenie projektów i programów społecznych w kontekście integracji z Unią Europejską” oraz konferencje, m.in. „Psychiatria środowiskowa”, „Lecznictwo i opieka psychiatryczna”, „Pracownik socjalny wobec współczesnych kwestii społecznych”.

STOŁÓWKA DLA POTRZEBUJĄCYCH

ul. Mickiewicza 10
05-822 Milanówek

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Zgromadzenie Zakonne ss. Urszulanek Serca Jezusa Konającego

ul. Mickiewicza 10
05-822 Milanówek

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Zgromadzenie prowadzi przedszkole oraz stołówkę dla klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jest skierowana do rodzin z Milanówka i okolic głównie do osób mających dzieci w wieku przedszkolnym. Zgromadzenie prowadzi przedszkole dla 48 dzieci. Zgromadzenie świadczy również pomoc dla osób samotnych i uzależnionych głównie poprzez wydawanie przez stołówkę posiłków. W roku 2004 objęto opieką 20 osób.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

W związku z dużym zainteresowaniem działalnością przedszkola planowana jest rozbudowa budynku przedszkolnego oraz – w razie potrzeby – istnieje możliwość zwiększenia ilości wydawanych obiadów.

ŚRODOWISKOWE OGNISKO WYCHOWAWCZE TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ DZIECI

ul. Brzozowa 7
05-822 Milanówek

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

TPD – Zarząd Oddziału Województwa Mazowieckiego

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich z dysfunkcjami emocjonalnymi.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jest skierowana do dzieci i młodzieży z rodzin ubogich z Milanówka.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Planowane jest uruchomienie specjalistycznych zajęć z zakresu socjoterapii, profilaktyki uzależnień, profilaktyki agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży.

DOM REHABILITACYJNO-OPIEKUŃCZY KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA NIEPEŁNOSPRAWNYCH ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ (DPS)

ul. Piasta 5
05-822 Milanówek

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Całodobowa opieka pielęgnacyjna i psychologiczna, zajęcia w Warsztatach Terapii Zajęciowej, hydromasaże, ćwiczenia usprawniające, zajęcia socjoterapeutyczne – rozwijanie umiejętności pracy w grupie, gry i zabawy integracyjne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta placówki jest skierowana do osób niepełnosprawnych intelektualnie. 40 osób zamieszkuje obecnie DPS, 13 osób na warunkach prywatnych, 30 osób uczestniczy w WTZ.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Utworzenie nowej bazy lokalowej w celu zwiększenia ilości miejsc dla osób niepełnosprawnych chętnych w uczestniczeniu w zajęciach w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

2.10.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W gminie Milanówek funkcjonują liczne stowarzyszenia oraz 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego dotyczące współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi instytucjami w zakresie dofinansowania, zlecania zadań własnych, wsparcia lokalowego czy rzeczowego.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, powinna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego forum pomocy.

Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe aktywnie włączające się w rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

- **Centrum Promocji Środowisk Wolnych od Przemocy „Tarcza”
w Milanówku**

Centrum świadczy usługi wolontarystyczne. Organizuje czas wolny dzieciom z rodzin patologicznych oraz prowadzi zajęcia z socjoterapii dla rodziców. Oferta jednostki jest skierowana do dzieci i młodzieży mających kłopoty z nauką w szkole oraz do osób starszych.

- **Fundacja Dzieciątka Jezus w Milanówku**

Fundacja zajmuje się promocją zainteresowań młodzieży uzdolnionej muzycznie. Oferta jest skierowana do ludzi młodych, którzy chcą rozwijać swoje zainteresowania.

- **Związek Harcerstwa Polskiego (Komenda hufca im. J. Kusocińskiego
w Milanówku)**

Związek organizuje akcje zgodnie ze statutem ZHP, obozy letnie oraz akcje „Lato i zima w mieście”. Oferta adresowana do młodzieży z różnych środowisk. W 2004 roku OPS sfinansował obozy dla 8 osób.

- **Klub Sportowy „Milan” w Milanówku**

Klub oferuje zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, organizuje szkolenia w zakresie piłki nożnej, kolonie zimowe i letnie. Oferta jest adresowana do różnych grup dzieci i młodzieży. Klub w 2004 roku objął opieką 109 dzieci. W 2004 roku OPS zrefundował kolonie letnie dla 10 dzieci.

Na terenie Milanówka działają również inne podmioty pozarządowe mogące wspierać rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

WYKAZ STOWARZYSZEŃ I ORGANIZACJI

Harley Davidson Club Riders of Poland
ul. Królewska 12
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie „Kuznia Milanowska”
ul. Kochanowskiego 9
05-822 Milanówek

Milanowskie Towarzystwo Edukacyjne
ul. Brzozowa 1
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie „Nasze Miasto”

ul. Owczarska 20

Milanowskie Towarzystwo Kulturalne
ul. Piaski 20
05-822 Milanówek

05-922 Milanówek

Oddział Ligi Ochrony Przyrody
ul. Graniczna 20 m 2
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie "Pomoc ku Samopomocy
Środowiskowej"
ul. Grudowska 17
05-822 Milanówek

Polska Unia Lokatorów
ul. Niecała 4 m 6/7
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Powiatu
Grodziskiego
ul. Brzozowa 1
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół
Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w
Milanówku
ul. Piasta 14
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie Współpracy Lokalnych
Mediów Informacyjnych
ul. Piasta 14
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych
ul. Kościelna 3
05-822 Milanówek

Światowy Związek Żołnierzy AK (Środowisko
MIELIZNA, obwód BAŻANT)
ul. Warszawska 18
05-822 Milanówek

Towarzystwo Miłośników Milanówka
ul. Warszawska 37
05-822 Milanówek

Ochotnicza Straż Pożarna
ul. Warszawska 18
05-822 Milanówek

Towarzystwo Przyjaciół Integracyjnych
Społecznych Szkół Podstawowych
ul. Spacerowa 3
05-822 Milanówek

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych
Archidiecezji Warszawskiej
ul. Piasta 5
05-822 Milanówek

Związek Emerytów, Rencistów
i Inwalidów
ul. Warszawska 37
05-822 Milanówek

Fundacja Dzieciątka Jezus
ul. Warszawska 57
05-822 Milanówek

Związek Kombatantów Rzeczypospolitej

Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
(oddział w Milanówku)
ul. Warszawska 18
05-822 Milanówek

Związek Harcerstwa Polskiego
(Komenda Hufca im. J. Kusocińskiego)
ul. Warszawska 37
05-822 Milanówek

Centrum Promocji Środowisk
Wolnych od Przemocy „Tarcza”
ul. Żwirki 10/1
05-822 Milanówek

„Forum Młodzieżowe”
ul. Mickiewicza 6
05-822 Milanówek

„Lepszy Milanówek”
ul. Krasieńskiego 32B
05-822 Milanówek

„Liga Milanowskich Rodzin”
ul. Górnolesna 17
05-822 Milanówek

„Porozumienie Samorządowe
Milanówek – Dziś i Jutro”
ul. Ludna 16A
05-822 Milanówek

Zrzeszenie Prywatnych Właścicieli
Nieruchomości w Milanówku
ul. Leśna 4 m 3

05-822 Milanówek

Stowarzyszenie na Rzecz
Miast i Ogrodów
ul. P. Skargi 11/17
05-822 Milanówek

Stowarzyszenie Sportowe
„MWEK TEAM”

ul. Fiderkiewicza 27

05-822 Milanówek

„Stowarzyszenie Dobroczynne”
ul. Zawaska 13
05-822 Milanówek

Fundacja „Milanówek – Przyjazne Miasto”
ul. Książenicka 4
05-822 Milanówek

Klub Sportowy „MILAN”
ul. Cicha 8

05-822 Milanówek

2.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających

w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie ze źródeł wywołanych – bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych – tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Dopiero sumując powyższe, nakładając wyniki diagnozy na zakres kompetencji samorządu lokalnego, wynikający z regulacji prawnych, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a co jest treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zespół przygotowujący dokument określił problemy, dla których należy zaprogramować działania. Są to:

- ☑ Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.
- ☑ Zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym a w szczególności samotnych wymaga zapewnienia im właściwej opieki. Wraz z wiekiem nasilają się problemy zdrowotne oraz zwiększa się liczba niepełno-sprawnych.
- ☑ Problem bezrobocia na terenie miasta Milanówka, jakkolwiek marginalny, skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa oraz zwiększając zagrożenie bezdomnością. Może to prowadzić do wykluczenia i marginalizowania znacznej grupy mieszkańców.
- ☑ Choroba alkoholowa jest jednym z mniej ważnych problemów społecznych na terenie gminy, jednakże – ze względu na jej negatywne społeczne skutki – istotnym w polityce społecznej gminy.
- ☑ Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi oraz szerszym udziałem skoordynowanego i aktywnego działania aktywizowaniem organizacji pozarządowych, może przyczynić się do skuteczniejszego wspierania mieszkańców.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**MILANÓWEK SPRZYJA ROZWOJOWI OSOBISTEMU
I ZAWODOWEMU MIESZKAŃCÓW
ORAZ PRZECIWDZIAŁA MARGINALIZACJI
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
JAKO PROCESOM NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYM
NA LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ.**

3.2. CELE STRATEGICZNE

Problem:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

CEL STRATEGICZNY 1

Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie dysfunkcyjnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1.1. Utrzymanie dziecka w rodzinie:

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie albo wzmocnienie ich funkcji,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
- przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży.

1.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu proro dzinnych form opieki zastępczej:

- zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo-wychowawczych poprzez umieszczenie w proro dzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych, odpowiednio do diagnozy dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej,

- reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka po przezwycięzeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzenie i wzmocnienie funkcji rodziny naturalnej.

1.3. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:

- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
- wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca po pierwsze na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz diagnozie (ocenie) sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu pomocy społecznej oraz z systemu świadczeń rodzinnych.
3. Rozwój sieci świetlic środowiskowych, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
4. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi całodobową opiekę dla dzieci.
5. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności z sądem rodzinnym, oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi promującymi rodzinne formy opieki zastępczej.
7. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS, inne).
8. Podjęcie działań opiekuńczych nad dzieckiem:
 - aktywizacja wolontariatu – krótka opieka domowa nad dziećmi,

- podjęcie działań w kierunku otwarcia na terenie gminy żłobka,
 - powołanie świetlic socjoterapeutycznych w kilku punktach miasta.
9. Systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.

W ramach realizacji poszczególnych celów w zależności od możliwości finansowych na dany rok możliwa jest budowa projektów i programów socjalnych.

Problem:

Zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a w szczególności samotnych, wymaga zapewnienia im właściwej opieki. Wraz z wiekiem nasilają się problemy zdrowotne oraz zwiększa się liczba niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 2

Budowa i rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełno-sprawnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 2.1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagających takiej opieki.
- 2.2. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2.3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
- 2.4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełno-sprawności.
- 2.5. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez:
 - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełno-sprawnych,
 - rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług,
 - rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-turystyczno-sportowej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji,
 - rozwój usług transportowych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym:
 - budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-turystyczno-sportowej aktywizującej osoby niepełnosprawne.
3. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełno-sprawnych.

4. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
5. Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
7. Rozwój działań informacyjnych i promocyjnych związanych z pozycją osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych.
8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku.
9. Podjęcie działań w kierunku utworzenia Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej.

Problem:

Istnienie minimalnego poziomu bezrobocia na terenie Milanówka skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa oraz zwiększając zagrożenie bezdomnością. Może to prowadzić do wykluczenia i marginalizowania znacznej grupy mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 3

Budowa systemu wsparcia osób bezrobotnych w konsekwencji ubogich, bezdomnych i narażonych na wykluczenie społeczne.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 3.1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania z osobami w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
- 3.2. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, długotrwanie bezrobotnym, w tym kobietom.
- 3.3. Zapewnienie pomocy osobom pozbawionym mieszkania.
- 3.4. Zapewnienie pomocy osobom ubogim i marginalizowanym.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - promowanie klubów pracy i szkoleń.
2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwanie bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
3. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
4. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu do podejmowania działalności gospodarczej mogącej tworzyć nowe miejsca pracy.
5. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych mogących zorganizować Centrum Integracji Społecznej.
6. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
7. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwanie bezrobotnych.

8. Podjęcie działań we współpracy z organizacjami pozarządowymi w kierunku doradztwa w zakresie samodzielnego tworzenia miejsc pracy, organizacji szkoleń w celu nauki nowego zawodu zgodnie z wymogami rynku pracy oraz nauki języków obcych, organizacja giełd pracy.
9. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia ilości mieszkań socjalnych.
10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i sprzyjających wychodzeniu z bezdomności.
11. Podjęcie działań w kierunku powołania Miejskiego Centrum Informacji dla Bezrobotnych.

Problem:

Choroba alkoholowa jest marginalnym problemem społecznym na terenie gminy, niemniej staje się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, a szczególnie przemocy domowej, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych tym problemem.

CEL STRATEGICZNY 4

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 4.1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
- 4.2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
- 4.3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
- 4.4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem.
3. Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Zwiększanie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
7. Zwiększenie skuteczności pomocy dla ofiar przemocy domowej.
8. Pobudzenie środowiska do tworzenia grup samopomocowych (AA).

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawierającym szczegółowe działania w tym zakresie.

Problem:

Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi oraz szerszym i skoordynowanym udziałem organizacji pozarządowych może przyczynić się do skuteczniejszego wspierania mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 5

Monitoring problemów społecznych i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 5.1. Ocena stanu potrzeb społecznych.
- 5.2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
- 5.3. Ocena działań organizacji pozarządowych na terenie gminy.
- 5.4. Zwiększenie możliwości współpracy pomiędzy poszczególnymi organizacjami pozarządowymi.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
3. Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
5. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą.
6. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
7. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
8. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez Internet.
9. Kontynuacja systematycznej współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi.
10. Podjęcie działań w kierunku inwentaryzacji możliwości działania i potrzeb organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.
11. Podjęcie działań zmierzających do powołania Rady Organizacji Pozarządowych Milanówka.
12. Zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. zespół wdrażający strategię

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza gminy, a w jego skład mogą wejść m. in.: zastępca burmistrza, sekretarz, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień, przedstawiciel Gminnej Komisji Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alko-holowych, radni, przewodniczy Komisji Zdrowia, Opieki Społecznej i Sportu Rady Miejskiej.

b. roczna ocena wdrażania strategii

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów, celów, programu rozwiązywania problemów alkoholowych itd.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy corocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które powinny przybierać formę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań, ponadto powinna je cechować:

efektywność

Jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami.

Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy realizowane w ramach strategii rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych, służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

skuteczność

Jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

celowość

Jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.